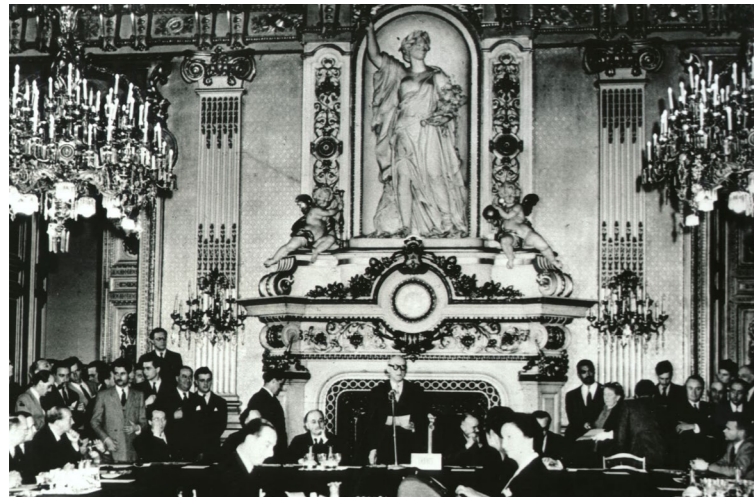

SÕE- JA TERASEÜHENDUSEST ÜHISE EURONI JA EDASI

SCHUMANI DEKLARATSIOON © European Communities, 1950*

1950: SCHUMANI DEKLARATSIOON

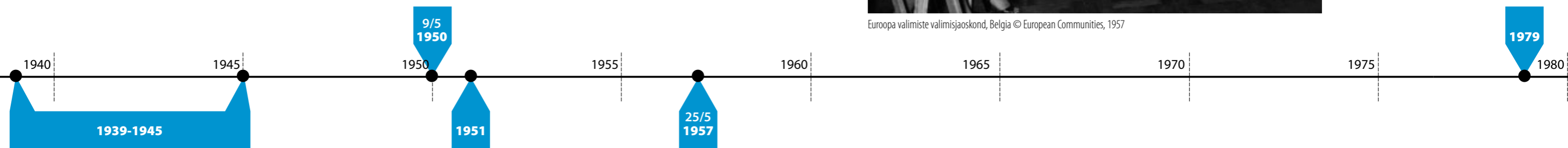
Prantsusmaa välisminister Robert Schuman pidas 9. mail 1950 pressikonverentsi, kus tegi ettepaneku, et Euroopa riigid oma söe- ja teraseressursid koondaksid. Süsi ja teras on relvade tootmise põhikomponendid ning ettepaneku eesmärk oli muuta tulevased sõjad võimatuks. Loomulikult olid süsi ja teras väga vajalikud ka sõjast räsitud Euroopa ülesehitamiseks.

Euroopa valimiste valimisjaoskond, Belgia © European Communities, 1957

1979: ESIMESED EUROOPA PARLAMENDI OTSEVALIMISED

1979. aasta juunis valisid Euroopa Ühenduse kodanikud esimest korda oma esindajad Euroopa Parlamenti. Liikmesriike oli toona üheksa ning parlamenti valiti aastateks 1979–1984 kokku 410 liiget.

TEINE MAAILMASÕDA

Pärast II maailmasõda oli Euroopa rusudes. Sõjas olid hävinud linnad, teed ja suur osa Euroopa tööstusest. Majandus oli väga viletsas seisus. Lisaks olid inimkaotused tohutud: kogu maailmas hukkus sõja tõttu 55 miljonit inimest, veel 35 miljonit sai vigastada ja 190 miljonit oli sunnitud kodust lahkuma. Inimesed soovisid rahu.

1951: EUROOPA SÕE- JA TERASEÜHENDUSE ASUTAMINE

Robert Schumani üleskutsega tulid kaasa Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Belgia, Madalmaad ja Luksemburg. 1951. aastal sõlmisid need kuus riiki Pariisi lepingu ehk Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu. Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (ESTÜ) hakkas tegutsema 1952. aastal.

© European Union, EP

1957: ROOMA LEPINGUD EHK EUROOPA MAJANDUSÜHENDUSE ASUTAMISLEPING JA EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE (EURATOM) ASUTAMISLEPING

Need kuus riiki tahtsid oma majandust veelgi kindlamalt siduda, seepärast allkirjastati 1957. aastal veel kaks lepingut: Euroopa Majandusühenduse asutamisleping ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamisleping. Neid kokku tuntakse ka Rooma lepingute nime all.

- **Euroopa Majandusühendus (EMÜ):** riigid leppisid kokku, et nende iseseisvad majandused liidetakse järk-järgult ühtseks turuks. Esimeseks sammuks sel teel oli tolliliidu loomine. EMÜ asutamislepingu alusel alustati koostööd põllumajanduse, kalanduse, sadamate ja transpordi valdkonnas.

- **Euratom:** tuumaenergiakoostöö eesmärk oli ühiselt uurida, kuidas tuumaenergiat tsiviilvaldkondades kasutada saaks.

Rooma lepingud jõustusid 1958. aastal.

Pilt: Rooma lepingute allkirjastamine. © AP, 1957 - Source EC Audiovisual Service.

1986: ÜHTNE EUROOPA AKT

30 aastat pärast seda, kui riigid olid otsustanud Rooma lepingutega ühtse turu luua, ei toiminud see ikka veel. Ühtse Euroopa aktiga (allkirjastati 1986. ja jõustus 1987. aastal) otsustasid liikmesriigid, et kõik kaubanduse ja vaba liikumise takistused tuleb kõrvaldada.

1993: PIIRIDE AVAMINE

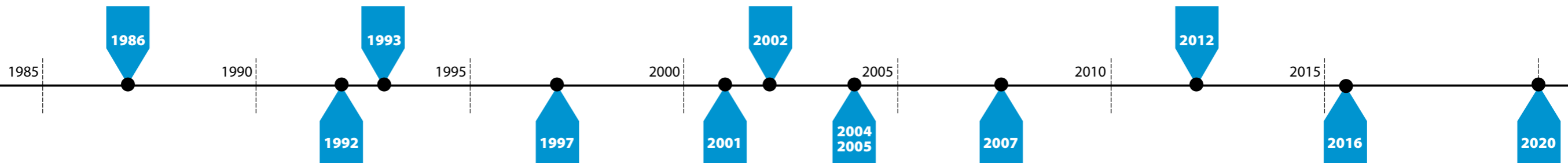
1993. aasta 1. jaanuaril kaotati Euroopa Liidu liikmesriikide vahelised sisepiirid. Ühtne turg ning inimeste, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumine sai teoks.

2002: EURO KASUTUSELEVÖTT

Euro tuli pangandussüsteemis kasutusele 1999. aastal, ent euromündid ja pangatähed võeti kasutusele alles 1. jaanuaril 2002.

2012: EL SAAB NOBELI RAHUPREEMIA

Nobeli preemia anti Euroopa Liidule rahu, leppimise, demokraatia ja inimõiguste nimel tehtud jõupingutuste tunnustamiseks.

1992: EUROOPA LIIDU LEPING EHK MAASTRICHTI LEPING

Maastrichti leping tähistab tegeliku poliitilise koostöö algust (lisaks majanduslikule integratsioonile). Euroopa Ühendus nimetati ümber Euroopa Liiduks, millel oli kolm peamist koostöövaldkonda.

1. **Majanduse integreerimine:** liikmesriigid otsustasid majandust rohkem integreerida ja luua Euroopa ühisraha euro.
2. Koostöö **välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas.**
3. Koostöö **siseküsimustes ja õigusvaldkonnas.**

Leping allkirjastati 1992. aastal ning see jõustus 1993. aastal.

1997: AMSTERDAMI LEPING

Väljavaade ELi laienemiseks Ida-Euroopasse tähendas, et liit pidi olema valmis liikmesriikide arvu märkimisväärseks kasvuks. Eriti oli vaja reformida otsustamisprotsessi, et teha rohkem otsuseid lihtsalt hääletenamusega, mitte ilmingimata ühehäälselt. Esimene katse selles vallas tehti Amsterdami lepinguga, mis allkirjastati 1997. aastal ja mis jõustus 1999. aastal. Leping ei täitnud siiski oma eesmärki.

2001: NICE'I LEPING

Kuna uute riikide ühinemiskuupäev muudkui lähenes, tehti Nice'i lepinguga teine katse Euroopa Liitu reformida. Leping allkirjastati 2001. aastal ja see jõustus 2003. aastal, kuid paraku ei lihtsustanud ka see otsustusprotsessi.

2004-2005: EUROOPA PÕHISEADUS

Kuna kaks varasemat katset ELi reformida (Amsterdami ja Nice'i lepingutega) olid läbi kukkunud, tehti 2004. aasta juunis Euroopa põhiseadusega uus, kolmas katse. Kuna aga põhiseaduse nimetuse kasutamine paistis tähendavat väga suurt muutust, otsustasid mõned liikmesriigid selles küsimuses referendumi korraldada.

Prantsusmaal ja Hollandis hääletasid elanikud uue Euroopa põhiseaduse vastu. Kuna kõik liikmesriigid peavad iga uue ELi lepingu heaks kiitma, tuli ühise põhiseaduse plaanist loobuda.

2007: LISSABONI LEPING

Lissaboni lepinguga õnnestus muuta ELi institutsioonide toimimist. Euroopa tasandil otsuste tegemine muutus lihtsamaks. Uus leping jõustus 2009. aasta detsembris. EL tegutseb siiani selle lepingu alusel.

Lissaboni lepingu allkirjastasid Lissabonis 13. detsembril 2007. aastal 27 liikmesriiki.
© European Communities 2007

2016: ÜHENDKUNINGRIIGI RAHVAHÄÄLETUS ELIST LAHKUMISE ÜLE

23. juunil 2016 esitati enamikule Briti kodanikele ja mõnele teistele Ühendkuningriigi elanikele küsimus: „Kas Ühendkuningriik peaks jääma Euroopa Liidu liikmeks või Euroopa Liidust lahkuma?“ Lahkumise poolt oli 51,9% ja liitu jäämise poolt 48,1% hääletajatest. Selle tulemusel algasid lahkumisläbirääkimised ja Ühendkuningriigist sai esimene liikmesriik, kes kunagi on EList välja astunud.

Referendum on the United Kingdom's membership of the European Union	
Vote only once by putting a cross	☒ in the box next to your choice
Should the United Kingdom remain a member of the European Union or leave the European Union?	
Remain a member of the European Union	☐
Leave the European Union	☐

23. juuni 2016. aasta Brexiti rahvahääletuse hääletusedel.

2020: ÜHENDKUNINGRIIK LAHKUB AMETLIKULT ELIST

Pärast mitu aastat kestnud läbirääkimisi lahkus Ühendkuningriik 31. jaanuaril 2020 ametlikult Euroopa Liidust.

